

LUD

Jornal polonez „LUD” publica-se a noite terças e sextas-feiras Curitiba, 20 de agosto de 1937

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Żerok
Wydawca i redaktor: Książ Jan Palke

Redakcja i Administracja
otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt kościelnych):
od 8 — 11 godz. rano i
od 1 — 5 godz. po południu
Telefon: 1493

Adres: Curitiba — Avon. Dr. Jaime Reis, 543
Adres dla listów zwykłych i płatnych: Redakção
„Lud”, C. P. 155, Curitiba — Paraná — Brasil.
Adres telegraficzny: Redakção „Lud” Curitiba.

PRENUMERACJA: W Brazylii 150000 platna z góry; Lórcionne 82000; w Argentynie 6 pozon; w Polsce rocznie 14 zł. (P. K. O. Nr. 197.311, Warszawa); w Ameryce Północnej 2,50 dolar; w Urugwaju 4 pazv urugwajskie.

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko (góry platno).

Do 3 cm. szerokości przez 1 lam do 9 razy 58000
Od 1 „ „ „ 1 „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 8300
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Ogłoszenia w tekście według umów. Od nekrologów 4 cm szerokości przez 1 lam 38000

CENA NUMERU. 300 rejsów.

W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Piekarza - Kubisa, Floreckiego i Bembońskiego
W S. Paulo: w kioskach na dworcu Luz, Sorocabana i przy kościele Matki Boskiej na Pom Retiro
W P. Alegre: G. Kulesza Filho, rua do Parque 507 oraz przy kościele polskim rua S. Pedro 724

W sprawie palestyńskiej Co myśli Anglia?

Geneva, 18.—Komisja mandatowa roztrząsała kwestię palestyńską a zwłaszcza położyła silny nacisk na sprawę emigracji żydowskiej. W tej sprawie zwrócono się do Ormsby Gore, brytyjskiego sekretarza dla spraw kolonialnych.

Przedstawiciel Wielkiej Brytanii, Ormsby Gore, oświadczył, że gdy z Palestyny miano by stworzyć państwo dla żydów, wówczas musiałaby tam być zwrócona emigracja nie tylko rolników ale i przemysłowców. Jednakże Gore nie wyobraża sobie Palestyny jako jednolitego państwa o tej samej ludności, np. jak Australia, ale jako miejsce ucieski żydów przed prześladowaniem ich przez różne państwa.

Ponadto przedstawiciel Anglii dodaje, że po stworzeniu z Palestyny państwa żydowskiego i arabskiego, Anglia stałaby na straży, by w obydwu państwach prawa mniejszości były szanowane.

Komisja mandatowa zbadała sprawozdania administracyjne z Palestyny za rok 1936 oraz przedstawiła projekt komisji królewskiej w sprawie podziału Palestyny.

Rezolucja kongresu syjonistycznego w Zurychu.

Odbywający się kongres syjonistyczny w Zurychu przede wszystkim

zajmuje się kwestią utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie. Pośród wielu deklaracji delegatów żydowskich na uwagę zasługuje rezolucja następująca:

»W myśl uchwały większości upoważnia się komisję wykonawczą do wszczęcia pertraktacji z rządem brytyjskim i innymi państwami w sprawie stworzenia państwa żydowskiego...»

Memorandum Francji.

Londonyński dziennik „Evening Standard” omawiając sprawę palestyńską, podaje wiadomość o wysłaniu przez rząd francuski memorandum dla rządu brytyjskiego, w którym Francja uznaje pełne prawa Anglii do powzięcia decyzji w tej kwestii oraz wyraża głębokie zdziwienie, że rzecz tę traktuje się bez porozumienia się z Paryżem.

Wiadomo bowiem, że Francja sprawuje mandat nad Syrią a stosunki zaś między Palestyną a Syrią ściśle ze sobą się schodzą. Politycy francuscy wnioskują stąd, że Anglia nigdy nie wyzwała konieczności współpracy wśród państw mandatowych. Wskutek tego Francja w tej sprawie zwróci się o rozstrzygnięcie do Ligi Narodów, gdyż podziałem Palestyny i tworzeniem państwa pod jej bokiem jest w pierwszym rzędzie zainteresowana.

premier Składkowski wydał wszystkim wojewodom i starostom zarządzenie, w którym zakazuje urzędnikom administracji ogólnej pobierania na jakikolwiek cele od interesantów w związku z wykonywaniem czynności urzędowych jakichkolwiek opłat nie opartyh na obowiązujących przepisach, w szczególności przyjmowania jakichkolwiek datków bez pośrednio w gotówce, czy w drodze zakupu znaczków lub datków składanych do puszek.

OD MORZA DO MORZA SZLAK WODNY PRZEZ POLSKĘ

Pisaliśmy już o projekcie budowy drogi wodnej «Bałtyk—morze Czarne».

Obecnie Izba Handlowa i Politechnika lwowska podjęły ten projekt i szukają dla niego poparcia w kołach technicznych i przemysłowych Śląska i Zagłębia Krakowskiego.

Chodzi tu—w związku z koncepcją wicepremiera Kwiatkowskiego, o jak najszersze wykonanie drogi wodnej z zagłębia węglowego do centralnego okręgu przemysłowego w Sandomierskiem. W planie trasy mają być uwzględnione między innymi Mościce i Rzeszów, gdzie niebawem powstaną ważne zakłady fabryczne.

Z drugiej strony sfery miarodajne życzyłyby sobie, aby inicjatywa i budowa była w rękach prywatnych, a to ze względu na międzynarodowy charakter projektowanych dróg wodnych—które mają przejść na Prut i terytoryum rumuńskie, aż do Dunaju pod Gałac.

Mówi się też o połączeniu z siecią dróg niemieckich w Gliwicach. Inicjatywa wychodzi z kół Lwowa dlatego, że Lwów z racji położenia geograficznego nadaje się do prowadzenia akcji na terenie Rumunii. Obecnie stosunki polsko-rumuńskie tak się ułożyły, że mówi się poważnie o przesłaniu Głazcu na wschodnią Gdynię dla Polski, a w szczególności dla polskiego węgla, przemysłów hutniczych i fabryk nawozów sztucznych.

ROPA NAFTOWA W POLSCE

W Wielkopolsce głośnie jest sprawa odkrycia w miasteczku Keynia, na pograniczu Kujaw i Wielkopolski żyłopodajnych. Do Keyni sprowadzonego ródźkarka p. Mezydło, który po dokonaniu zbadaniu terenu wyznaczył już szereg miejsc, które nadają się do eksploatacji. Mieszkańcy tych okolic przypominają, że przed wojną Niemcy traktowali dość poważnie sprawę eksploatacji ropy naftowej z tych terenów. Warunki geologiczne Keyni są identyczne do warunków geologicznych okęgu hanowerskiego, gdzie obecnie wydobywa się coraz to większa ilość ropy naftowej.

POLAK ZE ŚLĄSKA MINISTREM WOJNY W ALBANII

Pochodzący ze Śląska Cieszyńskiego nasz rodak, Gustaw Myrdacz mianowany został ministrem wojny w Albanii. Ojciec tak zaszczytnie odznaczonego Polaka pochodził z Końskiej i kształcił się w Cieszynie, gdzie był jednym z założycieli Stow. «Jedność»

W kotle chińskim

W SZANGAJU POŁAŁA SIĘ STRUGA KRWI

Szangaj, 18 — Chińczycy przypuścili niespodziewanie gwałtowny atak na port Szangaj. Na ulicach miasta padło wskutek tego przeszło 500 osób. Jedną tyłką bomba, która spadła przy ulicy Tybet, spowodowała śmierć przeszło 100 osób.

Chińczycy szczególniejszy atak skierowali na północną część miasta. Jak straszne są bomby, którymi posługują się Chińczycy, niech świadczy choćby fakt, że i bomba spuszczonej przez samolot chiński przy alei Edwarda VII była przyczyną śmierci 1000 osób.

W Szangaju wskutek tak niespodziewanego ataku nastąpiło wielkie zamieszanie i paniczny popłoch.

POZYCZKA NA OBRONĘ NARODOWĄ

Szangaj, 18 — Minister skarbu zapowiedział wypuszczenie pożyczki na obronę narodową o sumie 500 milionów dolarów. Bonusy będą bezprocentowe i płatne w 23 lat po zaprzestaniu działań wojennych.

STOSUNKI CHIŃSKO-JAPONSKIE SĄ DOBRE

Tokio, 18 — Ministerstwo spraw zagranicznych oficjalnie stwierdza, że urzędowo nie zerwano dobrych stosunków z Chinami. Działania wojenne w Chinach północnych mają charakter zupełnie prywatny i nie też nie mają wspólnego z wypadkami w Szangaju. Na dowód powyższego Japonia dotychczas nie żądała odwołania z Tokio chińskiego ambasadora.

UBOLEWANIE RZĄDU CHIŃSKIEGO

Londony, 18 — Rząd angielski otrzymał od rządu chińskiego memoriał z wyrazami «głębokiego ubolewania» z powodu bombardowania Szangaju jako międzynarodowej koncesji przez wojska chińskie.

Anglicy przygotowują wysyłkę wojska do Szangaju, by wraz z wypadku bronić ich koncesji.

PIŁOCI ZAGRANICZNI W CHIŃSKIM NACH

Tokio, 18 — Dzienniki zamieszczają komunikaty o umowie między licznymi lotnikami państw obcych a władzami chińskimi w sprawie ochotniczego zaciągu do

obecnej kampanii chińsko-japońskiej.

Każdy lotnik zaciągu zagranicznego otrzyma premię 1,000 dolarów za stracony samolot japoński oraz będzie przez cały czas trwania wojny pobierał wysoki żołd.

KTO ZWYCIĘŻY?

Tokio, 18 — Według doniesienia agencji Havasa, w obecnej wojnie chińsko-japońskiej japończycy mają wszelkie dane do pokonania chińczyków. W zwycięstwie miałyby pośród wielu czynników, zaważyć względy techniczne. Japończycy bowiem pod tym względem mają wielką przewagę nad chińczykami.

NOTA STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Waszyngton, 18 — Rząd Stanów Zjednoczonych wysłał do rządu chińskiego i japońskiego notę, w której oświadcza, że między tymi dwoma narodami bynajmniej nie ma żadnego racjonalnego powodu, by swoje porachunki załatwiali na terenie Szangaju.

Stany Zjednoczone będą uważały obydwa narody za odpowiedzialne, jeżeli amerykańkom lub ich własnościom na terenie Szangaju będzie się działo jakakolwiek krzywda.

PANCERNIKI AMERYKAŃSKIE W SZANGAJU

Waszyngton, 18 — Władze morskie Stanów Zjednoczonych wydały rozkaz, by do Szangaju udały się 3 okręty wojenne, które mają bronić interesów amerykańskich, jeżeli by ku temu okazała się potrzeba.

Ze San Diego amerykańskie wysłały 1,200 żołnierzy a rząd uchwalił specjalny budżet wojenny.

ZACIĘTE WALKI CHIŃSKO-JAPONSKIE

Szangaj, 18 — Liczne komunikaty z frontu wojennego donoszą o niezwykle zażartych walkach między wojskami Japonii i Chin.

Miasta Nankin, Hang-Chou i Szangaj były miejscem ostrej walk powietrznych.

Japończycy, jak stwierdza agencja Havasa, dotychczas strąciły 87 samolotów chińskich.

Wojska chińskie w pełnym marszu idą z Nankinu na północ kraju, gdzie rozgrywają się zażarte walki.

Wiadomości z Polski

(Pocztą telegraficzną i lotniczą)

17-sta rocznica «Cudu nad Wisłą» w Polsce

Warszawa, 16. — 17-ty rocznicę «Cudu nad Wisłą» w całej Polsce obchodzą z wielką uroczystością. W katedrze św. Jana w Warszawie, nuncjusz apostolski Mgr. Cortesi odprawił uroczystą Mszę św.

Również i partie opozycyjne obchodziły ten dzień chwale polskiego oręcza z całą okazałością.

Chłopi z partji opozycyjnych

na licznych zebraniach, jakie w tym dniu odbyły się w różnych częściach kraju, postanowili urządzić tygodniowy strejk od 16—22 sierpnia, jako oficjalny protest przeciw polityce obecnego rządu.

W czasie strejku do miast i miasteczek będzie wstrzymany wszelki dowóz żywności.

Kongres Esperanto

Warszawa, 16. — W stolicy kraju dokonano w obecności 1000 delegatów, reprezentujących przeszło 30 krajów, uroczystego

otwarcia kongresu esperantystów. Prace kongresowe będą prowadzone oczywiście w języku esperanto.

Ważne zarządzenia premiera Składkowskiego

Często się zdarza, że urzędnicy w urzędach wojewódzkich i starostwach, przy sposobności spełniania czynności urzędowych pobierają od stron specjalne datki na cele społeczne a nawet uzależniają wykonanie tych czynności od przedstawienia dowodu uiszczenia opłaty na te cele. Dzieje się to, mimo zakazu wydanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Niezależnie od pobierania takich datków w gotówce, praktykowane jest na szeroką skalę sprzedawanie znaczków na różne cele społeczne i humanitarne, lub ustawianie puszek na takie cele

na biurkach referentów, przy czym nakładania się strony do wykupywania znaczków lub do składania datków do puszek. Są również wypadki, że urzędnicy likwidują pewne zależności potrącając takie dodatkowe opłaty z tych należności przy wypłacie.

Ponieważ tego rodzaju postępowanie nie tylko pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi przepisami, ale podrywa powagę urzędów, gdyż utrwała w szerokiej kołach interesantów przekonanie, że przyśpieszenie załatwienia podania lud uzyskania przychylniej decyzji można otrzymać przez złożenie osobnego datku

było ani kropli krwi Romanowych a co najwyżej było kilka kwatek...

Tuchaczewski, jako prawdziwy arystokrata rosyjski, nienawidził Sowietów i nienawidził Stalina...

Rzecz zmienna, że równocześnie nienawidził on Polski. I to z podwójnych powodów. Raz, nienawidził jej jako moskal...

Tymczasem Tuchaczewski i jego armia ponieśli klęskę zrazu pod samą Warszawą, a po tym na całym froncie...

Tę ciężką klęskę wojenną Tuchaczewski chciał zmazać swoją przeciwko Polsce...

Stalin więc, rozstrzelując Tuchaczewskiego, mimowoli oddał wielką przysługę Polsce...

Rzecz jasna, że Stalin, stawiając Tuchaczewskiego pod murem, naprost plutonu piechoty z nabitymi karabinami...

Głównym donosicielem przeciwko Tuchaczewskiemu i jego generałom był Karol Radek...

Przeciw integralistom. W Belem, w Stanie Pará założono organizację 'Colligação Democratica...

Dymisja Prezydenta Paragwaju

Assuncion, 18 — Prezydent Paragwaju pulk. Franco, podał się do dymisji.

Powody zerwania się były bardzo ważne. A mianowicie prezydent Franco nie zgodził się na utworzenie rządu z elementów, które dokonały zamachu stanu.

Prezydent Franco ustępując z tak wysokiego stanowiska, losy kraju powierzył zbrojnym siłom narodu, których wodzem w tej chwili jest Paredes.

NASTĘPCA FRANCO. Do narodu republiki paragwajskiej

wystosowano komunikat następującej treści:

Prowizorycznym prezydentem republiki wyznaczono dr Feliksa Paiva. Utworzenie nowego gabinetu nastąpi w najkrótszym czasie...

Pod tym oświadczeniem podpisany jest Ramon Paredes, wódz rewolucji wojskowej.

Skład nowego gabinetu ministrów rzeczywiście stał się wkrótce po zapowiedzi. Pulkownik Ramon Paredes objął tękę ministra spraw wewnętrznych.

Paraense, która, jak wynika z wydanego manifestu, jako specjalny cel przedsiębiorze zwalczanie propagandy integralistów...

Zawieszenie zebrań integralistów. Z Rio de Janeiro, że naczelna rada integralistyczna wydała rozkaz, by w miejscowościach, gdzie policja nie może zapewnić spokojnego przebiegu zebrań...

Nowy spis ludności. Minister Skarbu przychylnie odniósł się do przedłożonego mu przez Narodowy Instytut Statystyki projektu przeprowadzenia spisu ludności w 1940 r...

Nasiona bawełny pod uprawę. Ministerstwo Rolnictwa podało do druku komunikat tej treści: Począwszy od 25 sierpnia fabryka oczyszczająca bawełny w Camará będzie sprzedawała nasienie bawełny pod plantacje...

Odżwięk Targów pozańskich w Brazylii. Dziennik kurytybski 'O Estado', z dnia 19 b. m., poświęca kilka słów gorącej sympatii polskiemu targom, które odbyły się w Positano...

Fabryka powrózów była zagrożona. Na Portão w fabryce sznurów, położonej na 'Fazendinha' wybuchł onegdaj pożar, który jednakże zdołał na natchmiast ugasić...

Pożar w zabudowaniach gospodarskich. W Pilarão pod Kurytybą wybuchł wczoraj w nocy pożar w zabudowaniach gospodarskich Schaffera. Ogień powstał z wyrzuconego obok zabudowań popiołu...

Barak się spalił; szkody dochodzą do 31 000\$000. Ekspert bawełny do Polski. Na pokładzie statku 'P. N. Damu' zatowano w tych dniach z przeznaczeniem do Gdyni 509 balów bawełny...

Eksport pomarańczy. Eksport pomarańczy po przez port Santos już osiągnął w tym roku cyfrę 2.300.000 skrzyń...

Tu i tam z Brazylii. W Rio zmarł generał Telles Ferreira. W dniu 31 lipca b. m. w obieg było 4 243.049 000\$000...

Odługi Niemców. Berlin, 18. — Rząd Trzeciej Rzeszy, żeby móc ostatecznie zakreślić program, wypuścił nową pożyczkę na sumę 700 milionów marek...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej i dyktatorem mody na fryzury...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

owane w najwyższym terminie do lat 10 u.

Z tą pożyczką całość pożyczek wypuszczonych przez rząd Trzeciej Rzeszy począwszy od 1935 r. dla spłaty długów w należnym terminie, wynosi 6.800 milionów marek.

W sprawie okrutów wojennych Waszyngton, 18 — Przewodniczący Komitetu dla Spraw Zagranicznych przy senacie, p. Pittman, omawiając aktualną sprawę wypozyczenia przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej okrętów wojennych dla Brazylii i innych państw Ameryki Północnej...

Negus wasalem Włoch. Londyn, 18. — Prasa londyńska podaje komunikaty o propozycji Mussoliniego, przedłożonej Negusowi...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

Z CHWILI

Parę dni temu bawił w redakcji Ludu p. Nowakowski, przybyły z Polski dla zbadań możliwości handlu z Brazylią...

Nasz handel jest w powijakach. Nie mamy ku temu wyrobionych ludzi, nie mamy ustalonej firmy...

W rozmowie z p. Nowakowskim na różne tematy, skonstatowałem, że myśli on obiektywnie i nie kieruje się bynajmniej sentymentem.

Co u nas minęło, tu wśród polaków jest modno, powiada p. Nowakowski.

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

ISKIERKI. Antoni Cierplikowski, chłop spod Sieradza, który pod nazwiskiem Anton stał się w Paryżu mistrzem sztuki fryzjerskiej...

Wielka uroczystość w SANTA CANDIA. W niedzielę, dnia 29 go b. m. obchodzimy z wyjątkowo w tym roku uroczystości dzień patronki naszej kolonii Sw. Kandydy i doroczny nasz odpust...

Sociedade Curtybana dos Proprietarios

WALNE ZEBRANIE.

Zarząd zaprasza Sz. Członków na walne zebranie, które się odbędzie 24 go sierpnia, o godzinie 8 mej wieczorem, w jednym z salonów Associação Commercial, przy ulicy Presidente Faria Nr. 107, (dawniej Garibaldi).

Na zebraniu będą poruszane ważne sprawy interesujące członków. Zarząd uprasza wszystkich Szan. Członków o przybycie na to walne zebranie.

Kurytyba, 20 sierpnia 1937 r.

Zarząd.

O BOWIĄZKIEM NASZYM JEST

PRENUMEROWAĆ I ROZPOWSZECHNIĆ
jedynę polską, tutejsze pismo rolnicze

» ROLNIK «

wydawane przez
Związek Zawodowy Rolników
Polskich w Brazylii
Prenumerata roczna 6\$000.
Adres: Av. Vicente Machado 712 -
Caixa postal 402
Curitiba - Paraná.

DE.

Janina Wątrobianka

Choroby dziecięce i kobiece
Porody.

KLINIKA OGÓLNA
Wycieczki na kolonie

Konsultorium i rezydencja
MALLETT

NAJLEPSZA KLINIKA.
Lekarz ze szpitala Santa Casa.

Dr. Bronisław O. Roguski

Adwokat

Sprawy orwiane i handlowe. Raskwi-
szyć wojskowe. Registracja dyplomo-
w, marek fabrycznych i patentów.
W korespondencji z adwokatami z
São Paulo, Kurytyby i Florianopolis.
Adres: Rua Gago Coutinho 28
- Rio de Janeiro.

O Kwieka kłocą się w Polsce, a biją się w Sowietach

»Król« cyganów wysłał delegację do Mussoliniego.
Centralny Związek Cyganów.

W obecnych burzliwych czasach na świecie korony nie siedzą mocno na głowach monarchów. Lada burza polityczna może ją strącić.

Co dopiero wybrany »królem« cyganów Janusz Kwiek również nie może powiedzieć by mógł czuć się powiesz »na tronie« niż jego królewscy kolezdy. Świadczą o tym awantury, jakie wybuchają wśród cyganów w Polsce, a nawet zagranicą.

Oto co wynika z nadchodzących wiadomości:

W Leningradzie, w związku z wiadomościami o wyborach króla cyganów w Warszawie, wynikił niesnaski i bójkę pomiędzy partią cyganów Kwieka a licznym blokiem jego przeciwników. Bójka przybrała takie rozmiary, że na miejsce wysłano specjalny oddział milicji który aresztował 15 głównych prowdowców W czasie dokonywania aresztowań dwóch milicjantów sowieckich zostało rannych.

W obozie cygańskim pod Dubnem odbył się wiec protestacyjny. Między innymi wybrano przeciwnika elekcji króla Janusza Kwieka w Warszawie.

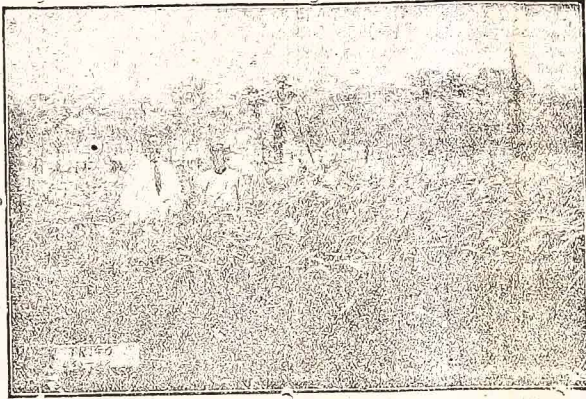
Zdaniem ich wybór króla był dziełem nielicznych cyganów, mieszkań-

Zamiast legendarnych »Skarbów Dobosza« znalazł śmierć pod zwalnym skałnym

W Żablu i Jasielowie Górnym w sercu Huculach pojawiła się ostatnio uporzeczna pogłoska, że skarby legendarnego rozbójnika Dobosza znajdują się w Seney przywołane olbrzymią skałą, którą towarzysze Dobosza tam rzucili.

Huculów ogarnęła formalna gorączka złota. Pod wodzą starego gazy Iwana Gregoraszczuka trwają od szeregu tygodni poszukiwania. Ludność kopie jamy wielometrowej głębokości. Ostatnio zawiadomiono policję w Jasielowie Górnym o znalezieniu 70 letniego hucula Jurka Gąsięckiego, letulatego hucula Jurka Gąsięckiego, który przed dwoma tygodniami w m. wyruszył z domu również na poszukiwanie skarbu. Dalsze wiadomości

Companhia de Terras do Norte Paraná

Parzenica w Londrinie
Stacja kolejowa w Londrinie
ORLE

Druga Rezerwa Polska na ziemiach Komp. angielskiej Północnej Parany.

Zapełnwszy w całości pierwszą rezerwę zwaną Warta, Kompania rozpoczęła drugi obszar pod nazwą Orle, dla kolonizacji polskiej.

Orle leży w odległości 14 km. od Eolandji, miasta nowego i stacji kolejowej i 8 km. od Arapongas także przyszłej stacji kolejowej, połączone z pysznymi drogami samochodowymi.

Orle leży w dorzeczu rzeki Pirapó, na wysokości 600 do 700 m. ponad poziom morza. Ziemia pierwszorzędną, z dobrą wodą, o wielkiej wydajności: kawy, bawełny, ryżu, kukurydzy, drzew owocowych etc. Teren płaski, zalesiony gatunkami drzew jak: peroba, cabriwa, pau d'alto, cedr, palmito i wieloma innymi świadczącymi o urodzajności ziemi.

ORLE leżąc tak wysoko i nie posiadając bagien, niemożę mieć malarji.

Loty od 5 alkrow w zwyz po cenie 500\$000 za akier gotówka lub czteroletnie spłaty z 8 proc. rocznie od pozostałego kapitalu.

Blizszych informacji udzielają:

COMPANHIA DE TERRAS NORTE DO PARANÁ
S. Paulo, rua 3 de Dezembro 48, caixa postal 2771.
LONDREINA. Dyre cja teże Kompanji.

CANBARA: Paraná - Ignacy Szańkowski, główny agent (tutejszy) z **ORLEM** Kolonizacji polskiej, który wydaje bilety darmowe z Cambará aż na Orle.

Zapraszamy wszystkich zwied ic nasze Kolonie, bez obowiązku kupna i z powrotnym biletem darmowym!

leczy reumatyzm, bóle w pierśiach, ból zębów, uszu, nerwalgie, kolki, świeże rany i t. p.
Lekarstwa używa się przez nacieranie.
Jest do nabycia we wszystkich aptekach.

kamienie, co wywołało poploch wśród uczestników ceremonji, którzy nago musieli ratować się ucieczką.

Pastor zwrócił się do policji o interwencję i udzielenie asysty, która zapewniałaby spokojne odbycie aktu sekatarskiego Policia jednak nie dopuściła do odbycia ceremonji, a obu pastarów doprowadziła do starostwa, gdzie sporządzono przeciw nim protokół karny za urzędzenie ceremonji bez uprzedzenia władzy administracyjnej a nadto przeciw Łukiehcuzkowi jako obywatelowi zagranicznemu za przebywanie bez zezwolenia w strefie nadgranicznej.

Śmiertelne żniwo piorunów.

W Wolsztynie podczas gwałtownej burzy, piorun zabił robotnika Weychterowicza z Tłok. W. był zatrudniony przy koseniu żyta u pewnego gospodarza w Rakoniewicach.

W Mielęcinie koło Rakoniewic w tych samych okolicznościach zabił piorun gospodarza Batorego.

W Jasnepolu koło Krotoszyna 61 letni rolnik, Karol Anders, paśli na łacie krowy. Tu właśnie padł grom zabijając staruszką a trzy krowy. Wypadding zaruszono nad wieczorem.

W Mikuszowie koło Wrześni uderzył piorun w zabudowania rolnika Pańczaka i poraził dwóch jego synów oraz zabił 9 sz uk bydła i 1 konia. — Spłonęła stodoła i chlewy.

Następnie piorun uderzył w chlew p. Józefa Mańczaka w Dąbnie n. Wartą. W chlewie znajdował się właściciel, którego piorun zabił na miejscu.

W kilku minutach ostwiat.

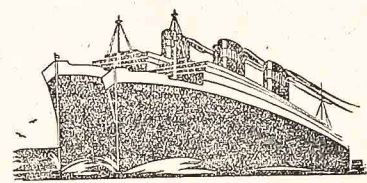
W Gdyni zatrudniony przy przetrzaniu wagonów kolejowych kolejarz Jan Krówka został potracony przez bufor wagonu i wpadł między szyny. Nad ciałem kolejarza przesunął się w przeciągu kilku minut cały pociąg towarowy. Kolejarz upadł jednak tak szczęśliwie, że kula wagonów, ani też zwiśające łańcuchy nie uczyniły mu żadnej krzywdy. Znalaziono go w kilku minut po przejściu pociągu niemal bez życia w stanie kompletnego wyczerpania. W ciągu tych kilku chwil kolejarz posiwiat.

Wyrok na młode komunistki.

W Warszawie zapadł wyrok w procesie ucznieni gimnazjów żydowskich o przynależności do Partii Komunistycznej.

Sąd skazał Mendelę Lejzora Franka na 5 lat więzienia i na pozbawienie praw obywatelskich, Chaję Grynberg i Estę Chojną na 2 lata więzienia i na utratę praw obywa-

GDYNIA - AMERYKA

LINE ŻEGLUGOWE S. A.
LINIA POŁUDNIOWO-AMERYKAŃSKA
Reprezentanci na Brazylię: Lamport & Holt Line
Rio de Janeiro.

Komunikacja na naszej polskiej linii okretowej odbywa się regularnie polskimi okrętami pospieszonymi:

»Pułaski« i »Kościuszko«

Rozkład jazdy jest następujący: **Z Polski do Ameryki Południowej:**

	»PUŁASKI«	»KOŚCIUSZKO«	»PUŁASKI«
Odjazd z Gdyni dnia	25 8 37	21 9 37	24 10 37
Przyjazd do Kiel-Holtenau	26 8 37	22 9 37	25 10 37
Przyjazd do Rio dnia	13 9 37	11 9 37	12 11 37
Przyjazd do Santos	14 9 37	12 10 37	13 11 37
Rio Grande do Sul	16 9 37	14 10 37	14 11 37
Przyjazd do Montevideo	17 9 37	15 10 37	16 11 37
Przyj. do B. Aires	18 9 37	16 10 37	17 11 37

Odjazd do Gdyni

	»PUŁASKI«	»KOŚCIUSZKO«	»PUŁASKI«
Odjazd z B. Aires	26 9 37	20 10 37	22 11 37
Przyjazd do Santos	27 9 37	24 10 37	26 11 37
Przyjazd do Rio	28 9 37	25 10 37	27 11 37
Przyjazd do Victórii	29 9 37	26 10 37	28 11 37
Przyjazd do Boulogne	15 10 37	12 11 37	14 12 37
Przyjazd do Kiel	17 10 37	13 11 37	16 12 37
Przyjazd do Gdyni	18 10 37	14 11 37	17 12 37

Informacje i sprzedaż kart okretowych z Polski do Polski i do Polski i do Ameryki Południowej z Warszawy.

Oddziały Syndykatu Emigracyjnego w Warszawie.
Agencia Poloneza de Viagens
Av. Rio Branco, 19. Rio de Janeiro.
Agencia Poloneza de Viagens
Rua Libero Badaró, 551. 2.a soboleja, telefon 2-3851. — São Paulo
Oraz agencje:
Firma BRAZPOL (Emiliano & Mazurek) Kurytyba,
Praça Santos Andrade 43. Caixa Postal 111. Tel. 1761.
L. Wilkowskyński, rua Siqueira Campos 1170 C. Postal 166 - Porto Alegre.

Janina Furmaniak Schmitdinger

Chirurg - Dentysta
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystryki szybko, starannie i tanio.
Rua Paula Gomes 215.
Mówi się po polsku.

Dr. Carlos Moreira OKULISTA

Profesor fakultetu medycznego
Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. — Konsultorium: Avenida João Pessoa 68, nad apteką Avenida od 10 — 11 i od 3 — 5 po południu.
rezydencja: Visconde de Nacar 809
Telefon 8-8-8.

telskich na 3 lata, Surę Kaliską na umieszczenie w domu poprawy oraz Reginę Nisenbaum i Jentę Cynamon na umieszczenie w domu poprawy, zawieszając wykonanie kary na 3 lata.

Mimo młodego wieku, działalność oskarzonych była bardzo ożywiona i dlatego wymiar kary w stosunku do pierwszych oskarzonych jest wysoki.

Posiał ukochanej — żniwie.

Jedna z urodziwych mieszkanek wioski kaszubskiej Luzino (pow. morski) cieszyła się wśród młodzieży dużym powodzeniem. Gdy jednak jednemu z wielbieli odmołwiła ręki nadesłał na wybrance swego serca dużą paczkę, w której znajdowała się żniwia umieszczona w dobrze zakorkowanej butelce. Na flasce nalepiono na była karteczka z napisem: »Jesteś żniwie, co w sercu dał wspania, to zaś słońca twoja, podaj jej dłoń«.

Niemądrym rekordzistą zajęta się polifeja.

Jeden z Węgrów, chcąc koniecznie stać się sławnym na cały świat, postanowił pobić rekord, przebijając bez przerwy w gorącym źródle w miejscowości kapielowej Debrenn na Węgrzech. Cztery dni wzbudzał pochwały setek ciekawych, oglądających ten niezwykły wyczyn i kto wie, jak długo byłby jeszcze sterzał, gdyby nie policja, która siłą wyciągnęła go ze źródła.

Spalilo się całe miasteczko.

Z niewykrzytych dotąd przyczyn wybuchł pożar w miasteczku lwie koło Lidy. Ogień szybko ogarnął drewniane domki i rozszerzył się na całe, zresztą niezbyt duże miasteczko. Spłonęło kilkanaście domów. Straty jeszcze nie zostały ustalone.

W jednym z płonących domów raz po raz rozlegały się tajemnicze eksplozje, która budząc obawę wśród strażaków, przezskądzały w ratownictwo.

Przed paru laty, podczas pożaru w lwie, także same eksplozje w płonącej sygagodzie uniemożliwiły w ogóle ratunek.

Cale miasto ukarane za nieswoje winy.

Miasto Radziwiłłów zostało ostatnio erodze ukarane przez wladze skarbowe. Oto wszyscy bez wyjatku właściciele nieruchomości otrzymali nakazy karne za niezłożenie na czas wykazów nieruchomości z zeznaniami podatkowymi. Ani jeden właściciel nieruchomości nie został pomi-

nięty w dotkliwych sankcjach karnych.

W związku z tym, Rada Miejska m. Radziwiłłowa wystąpiła z interwencją do władz, stwierdzając, że wykroczenie to nastąpiło z powodu opóźnienia w dostarczeniu druków.

1060 dolarów znalazły dzieci.

We wsi Borszowice dwaj chłopcy, 10 letni Stanisław Bolak i 12 letni Jan Szećka, znaleźli w czasie zabawy na polu zwiniałką, w którym było 1060 dolarów. Skarb oddosiono na policję. Pieniądze jak się okazało zgubiła gospodyni Ewa Spozarska.

150 osób zginęło wskutek upalów.

Nowy Jork. Od 4 dni nad Stanami Zjednoczonymi przechodzi fala upałów, od których zginęło już 150 osób. W zachodnich Stanach, w szczególności w Jowa, termometr wykazuje 40 st. Meteorologowie nie przewidują na razie żadnych zmian. Tysiące mieszkańców N. Jorku spędzily ostatnią noc na placach i w parkach.

Mimochodem...

Wizja niedalekiej przyszłości.
Prasa sowiecka zapowiada trzeci wielki proces przeciw »trockistowko-bucharinowskiemu groupowi ludu«. Gremialne przyznawania się i masowe egzekucje mnożą się. Do czego to wszystko dojdzie? (z prasy)

Towarzysze! Ogłaszamy wielki konkurs na zbrodniarzy. Wy się tylko przyznawajcie, a już sowiet was ukarze.

Kto jest zdrajcą, wrogiem ludu i kto czyn popelniał zbrodny? Śmiało, śmiało, towarzysze! Podpisano: Stalin Groźny.

koliber i ryba.

Mały Moniek pyta się ojca: — Papę, co to jest koliber? — Koliber — odpowiada stary Bo-sengarten — to jest taka zwaryłowana ryba.
— Jak to może być ryba? W szkole pan nauczyciel mówił, że koliber pięła wesoło i ma piękne piórka.
— No to masz najlepszy dowód, jaka ona jest warlatka. Inna ryba to zrobi!

ROLNICY!

Chcecie siać?

TO MUSICIE KONIECZNIE NAWOZIĆ ZIEMIĘ

SZTUCZNYMI NAWOZAMI

Nie używajcie fekiełbadź nawozów. Powinności kupować NAWOZY SZTUCZNE w firmie polskiej znanej tu dobrze w mieście.

Armazem Roque

Rocha Piekarza i Tomasza Kubisa

PRACA COKONEL ENEAS 30, - RÓG SÃO FRANCISCO 57 obok Igreja da Ordem - CURITYBA

Firma ta posiada dobre NAWOZY SZTUCZNE, gdyż Rolnicy donoszą, że dają nawozy w zeszlých latach bardzo dobre wyniki. Kto jeszcze nie przekonał się o wynikach NAWOZÓW SZTUCZNYCH niechże spróbuje je szywóć na swojej roli a z pewnością będzie zadowolony.

FARMACIA DA ORDEM

Praca Cel. Eneas, 24. (dawniej Praca da Ordem) Lekarstwa krajowe i zagraniczne Recepty przygotowuje sumiennie Aptekarz polski z długoletnią praktyką w zakresie — Ceny są bardzo niskie. Różni lekarze są do usług. Badanie dla biednych darmo od 9 i pół do 10. Godziny przyjęć: 10—12, 3—4, 4 i pół do 6-tej. Apteka otwarta i w nocy. — Mówi się po polsku.

Atelier de Arte Christa

(wyroby artystycznych figur i figurek) Gerd Glaassen i Kamiński Av. Vicente Machado 580. - Curitiba - Paraná Fabryka figur dla kościołów w różnych stylach i wielkościach: Aniołów, grup, Błustów, Dróg krzyżowych, Krucyfików i t. p. Naprawa i polichromja (wielobarwna)

Figury i statuy z cementu na cmentarze, do ogrodów i t. p. Ornamentacje i stupy ozdobne. Podejmuję się wykonania Oltarzy, Ambon, Konfesyjonałów oraz innych sprzętów do kościołów w różnych stylach. Obstalunki dostarcza się do każdej miejscowości w Brazylii STAŁA WYSTAWA.

APTEKA HUMANITARIA — DROGARIA Rua Dr. Trajano Reis N 37 — Curitiba Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich. Recepty lekarskie zatwierdza się prędko i sumiennie. Kupuje się w każdej ilości kasze, wosk i końskie włosie. Płaci się dobrze. Rua Marechal Floriano Peixoto 635 — 637

PILNIKÓW PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

ZADAJCIE OD WASZYCH DOSTAWCÓW TYLKO TEJ MARKI

CAVALLINHO FERNANDO ESSER & CIA. REMSCHEID-GWARANTUJE ONA DOBRĄ JAKOŚĆ

POLSKO FRANCUSKIE LINIE OKRĘTOWE

„Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Specjalne wygody w klasie 3-iej i turystycznej Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a szczególnie z POLSKI. Kompania ta sprzedaje bezpośrednio do każdego miastu w Polsce i odwrotnie bilety z Polski do Brazylii. Stała bezpośrednio komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyną. Informacji w języku polskim i brazylijskim udziela P. TEOFIL G. VIDAL CURITYBA — Rua Barão Rio Branco 209 — Paraná.

ZNAKOMITE PIWO PARAŃSKIE

Providencia

Z Browaru Ernesto Bengtsson w Kuritybie JASNE i CIEMNE ZDROWE I POŻYWNE Kto raz skosztował piwa Providencia został zwołanem i nie zawróci! Pijcie tylko PROVIDENCIA!

Cheesz mieć smaczną kawę? Używaj

Café Cury

Pali się kawę tylko pierwszej jakości sum enite i higienicznie. Inne mogą się równać z naszą, ale lepsze nie są. Palenie kawy: Rua Comend. Araujo 107 Telefon 1179 — Curitiba

O tej porze roku poleca się tylko BOCK - BODE jasne i ciemne z Browaru „ATLANTYKA“ -- Avenida Iguassu Nr 153, Telefon 709 lub 791.

ELIGIA WACHOWSKA

(4)

Zwycięskim Szlakiem

(Pow. 64 historyczna na tle 1919 i 1926 roku)

17-go września. Zaczyna nam dokucać pancerka, jest tak uparta jak tanta spod Smorgoń. Zabezpieczamy się przed spodziewanym atakiem gazowym. W nocy był wypad na placówkę nieprzyjacielską, lecz języka nie udało się pochwytać. Dziś zjapałem Staszka na pisanie jakiegoś listu. Gdy zauważył, że go obserwuję, poczerwieniał i kartkę do kieszeni schował.

23-go września. Zaczynają padać deszcze, takie przejmujące, jesienne. Jedzenia zbyt dobrego nie mamy, ale humor leguński jest. Ziemiarki już się kończą budować, przestanie woda na nos kapać. Wyczuwam, że Staszek coś ukrywa przede mną.

26-go września. Będzie bitwa, walna bitwa. W każdym oddziale czuj się broni, uzupełnia amunicję. Wszędzie odpraw. Naturalnie, że zwyciężymy, przecież należymy do grupy Świątogał, to wystarcza, by być pewnym zwycięstwa!

30-go września. Znowu ciężka, lecz zwycięska walka. Utworzyliśmy przedmoście na północnym brzegu Dźwiny. Bolszewicy uciekali w popochni. Można było zająć Dyneburg, lecz cóż? Szanowna misja koalicyjna nie zezwoliła na zajęcie tego miasta. Komisja techniczna naszego pułku umocniła zdobytą fort od strony cyfeli. Złuzował nas dzisiaj 11 batalion 23 pułku piechoty, a myśmy odmaszerowali na kwatery do rejonu Maślaki — Ławkiesy.

2-go października. Jedziemy do Ignatna. Zostaliśmy przeznaczeni do służby na linii demarkacyjnej z Litwanami. Jakże to przykre, że ten bratni naród tak wrogo ustosunkowuje się do nas...

ROZDZIAŁ V. Pociąg za chwilę miał ruszyć. Roman Wolicz stał w oknie wagonu i patrzył na zatłoczony peron dworca wileńskiego. Jechał na urlop zdrowotny do Warszawy, gdyż tam mieszkała jego matka, a chciał już ją koniecznie zobaczyć.

Przed kilku dniami, opuścił on co dopiero szpital, gdyż rana jakos długo goić się nie chciała.

Gdy tak patrzył na peron, zauważył nagle jakiś niezwykle ruch. Ukazało się kilku panów cywilnych, których otaczali wojskowi w mundurach koloru khaki. Na głowach mieli czapki splaszczone, na których widniały trzy gwiazdy w otoczeniu promieni słonecznych. Spód tych czapek, wylaniały się twarze o rysach kańciastych, kwadratowych podbródkach i zaciętych ustach. Ludzie ci szli w kierunku salonki.

— Jakże tam szanowne zdrowko, poruczniku? — usłyszał Wolicz znajomy głos. Spojrzył. Przed oknem wagonu stał kapitan Jeziński, lekarz ze szpitala wileńskiego. Człowieka tego Wolicz nadszycał szanował i lubił. Po oddaniu czesni, zapytał: — Pan kapitan do Warszawy?

— Tak, ale tylko na parę dni, a porucznik na urlop do stony? Należy wam się to, szanowne należy! Jest tam miejsce w przedziale? — zapytał. — Naturalnie. Nawet gdyby nie było to bym ustąpił swojego.

Gdy Jeziński usiadł w przedziale i zapalił papierosa, Wolicz zapytał: — Co to za grupa ludzi jedzie salonką? Może mógłby mnie Pan kapitan poinformować?

— Ci ze słoneczną na czapkach?

— Tak.

— To delegacja lotewska jedzie do Warszawy, by prosić Naczelnika Państwa o pomoc w odparciu armii bolszewickiej. Jak Pan musiał słyszeć, powstało Państwo Lotewskie. Stało się to niedawno, a już mu grozi zagładą bolszewicka armia — walcząca od zachodu oddziały von der Galtza i Bermondta.

— Pewnie nasz Naczelnik da im pomoc, jak Pan sądzi, panie kapitanie?

Jeziński wyjął z ust papierosa i uśmiechnął się: — Czy może Pan sobie wyobrazić, by Naczelnik Państwa potrafił komukolwiek odmówić pomocy? A tym bardziej Narodowi, podbitemu przez Rosję. Narodowi, który walczył o swoją wolność, tak jak my? Nie pierzwasz się do nas z prośbą o pomoc — ciągnął po chwili milczenia Jeziński, — Należy tylko przypomnieć sobie czasy Zygmunta Augusta, kiedy to umęczone walkami Infanty, zwróciły się o pomoc i opiekę do Polskiego króla. To było 1661 roku. Wtedy to gryf infiancki przyjął na swą pierś koronę królewską i litery S. A., na znak dobrowolnego przyłączenia się do Polski. No, a potem czasy Batorego, znów Infanty, o obronę przed carem rosyjskim Iwanem, Polskę błagali. Tak, tak, historia się powtarza... — rzekł w zamyśleniu Jeziński.

— A kto stoi na czele delegacji? — zagadnął Wolicz.

— Minister Spraw Zagranicznych Mejerowicz. Otczenie jego — to oficerowie sztabowi.

Rozmowa urwała się, gdyż Jeziński po wypowiedzeniu ostatnich słów, zagłębił się w lekturze sporej narzęczy gazety, jaką obok siebie pozostawił.

Wolicz również starał się czytać, lecz jakoś nie szło mu to, gdyż różne myśli nie dawady mu spokoju.

Cieszył się na myśl zobaczenia matki, lecz jednocześnie ogarniał go jakiś niespokój na myśl przyjazdu do Warszawy. W tym miesiące nie tylko była matka, prócz niej jeszcze znajdowała się ciemnowłosa, o czarnych śmiejących się oczach Ala Czechowiczówna. Ala... towarzyszka zabaw dziecińczych, później ideał pierwszej miłości. Od młodzieńczych lat przyzwyczaił się do myśli, że zostanie jego żoną. Gdy w Żulińskim wyruszał z Warszawy do legionów, jako osiemnastoletni chłopiec, Ala ucałowała go serdecznie, przyrzekając, że o nim nie zapomni i prosiła, żeby on o niej pamiętał. Miała wówczas lat szesnaście i nosiła warkocze.

Przeszły walki. Potem powstaństwo Polskie.

Przyjechał na krótko do Warszawy, było to w okresie Świąt Bożego Narodzenia.

Ala ukończyła już pensję, obiecała włosy, wypiękniała.

Na wigili był z matką w domu Czechowiczów.

Gdy zapłonęły świeczki na choince, zapatrzyli w czarne oczy Ali powiedział, że kocha. Śnieżna dziewczyna nie zdiwiła się, przyjęła tę wiadomość jak należy jej hold.

Nazajutrz w zacisznym pokoiku Ali, długo rozmawiali. Postanowili nikogo o swym porozumieniu nie zawiadamiać, a jak tylko nastaną czasy spokojniejsze, pobiorą się. Rozmowa ta była przepiękna, czestymi przysięgami wierznej, aż do śmierci, miłości.

Od tego czasu upłynął prawie rok.

Najprzeważnie psowały do siebie często, potem coraz rzadziej. Gdy czekał w szpitalu wileńskim, napisał do Ali dług list, lecz odpowiedzi nie otrzymał. Może i list przepadł? Tak, to zupełnie możliwe. A jednak niespokój jakiś zakradł się do serca.

Gdy tak myślał o Ali mgła niewiadomo dlaczego, przypomniała mu się biała, smutna twarzyczka siostry Zochny. Gdy z innymi rannymi odjeżdżał do Wilna, serdecznie uściskał na pożegnanie jej rękę, dziękując za czułą opiekę i pisanie listów do matki. Miał wrażenie, że chciała mu coś powiedzieć, lecz w ostatniej chwili wstrzymała się. Usta jej drżały, a oczy były bezgwiezdznie smutne, gdy powiedział: — Zegnaj Pana, niech Pan, czasem wspomni siostrę Zochnę.

Zapamiętał ją taką właśnie, z drżącymi niezrozumiałym dla niego wzruszeniem ustami koloru bladego-różowych róz.

Wczesny, listopadowy zmierzch zajął do salonu, w którym siedzieli dwoje ludzi: siwowłosa kobieta i młody mężczyzna w mundurze oficera.

Marta Woliczowa z tklivością patrzyła na syna. Zmienił się bardzo od chwili, gdy go ostatni raz widziała. Schudł, wystrzyżył mu się rysy twarzy. Długi pobyt w szpitalu wyćwiczył go niezmiernie. Ale teraz pod jej opiekuńczymi skrzydłami przyjdzie do siebie.

Dłuższą chwilę ciszy przerwał Wolicz pytaniem: — Opowiedziałem mamie już wszystko, teraz proszę o rewanz.

— Cóż Ci mogę opowiedzieć ciekawego, Romku?

— Chociażby o naszych znajomych. Na przykład o Czechowiczach. Jutro muszę się do nich wybrać, — dodał.

— O Czechowiczach?... Tam u nich zmieniają... Pusto się w domu zrobiło, gdyż w zeszlým miesiącu Ala wyszła za mąż.

— Wyszła za mąż?

Woliczowa uważnie spojrziała na syna; lecz zmrok panujący w pokoju nie pozwolił dojrzeć zmian. — Jaka zaszła na jego twarzy?

— Czy ta wiadomość tak Ciebie zdiwiła? — zapytała. — Chyba niema w tym nic nadzwyczajnego?

— Tak, to zupełnie możliwe. A jednak niespokój jakiś zakradł się do serca.

Gdy tak myślał o Ali mgła niewiadomo dlaczego, przypomniała mu się biała, smutna twarzyczka siostry Zochny.

Wczesny, listopadowy zmierzch zajął do salonu, w którym siedzieli dwoje ludzi: siwowłosa kobieta i młody mężczyzna w mundurze oficera.

Marta Woliczowa z tklivością patrzyła na syna; lecz zmrok panujący w pokoju nie pozwolił dojrzeć zmian.

(Ciąg dalszy nastąpi)